

Дубовець К.С.
студент V курсу
факультету міжнародних відносин
Національний університет «Острозька академія»

ВІДНОСИНИ ГРУЗІЇ ТА ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Сьогодні Грузія, завдяки процесу демократизації та впровадженню низки реформ, справедливо може вважатися однією з найбільш успішних республік пострадянського простору, яка максимально наближена до європейських та структур та, яка продовжує невпинно рухатися до своєї мети - членства в Європейському Союзі. Однак, не все було так безхмарно в історії республіки, відповідно, видається цікавим простежити, який шлях пройшла Грузія та, які висновки може зробити для себе Україна, яка сьогодні також йде шляхом трансформацій і змін, маючи при цьому надзвичайно складні відносини з Російською Федерацією. Сучасна політична ситуація в Україні подібна до грузинської кінця ХХ століття. Застосування досвіду країн-сусідів дозволяє уникнути поширених помилок та може стати корисним як у протистоянні з РФ, так і у питанні розбудови державних інституцій і покращення рівня життя українського народу.

Грузія та Україна - складові єдиного вже неіснуючого з 1991 року Радянського Союзу, центром якого більш ніж півстоліття виступала Москва. Відмінність же між двома державами полягає в тому, що, якщо Грузія відразу проголосила своїм зовнішньополітичним пріоритетом членство в ЄС і НАТО, то Україна десятиліттями знаходилася на роздоріжжі і її зовнішній політиці була притаманна непостійність. Так, наприкінці ХХ ст. держава рухалася у фарватері Росії, революція 2004 року задекларувала європейський шлях розвитку, зовнішня політика часів В. Януковича (2010-2014 рр.) була зорієнтована знову на РФ, зараз же країна відмовилася від позаблоковості та проголосила курс на європейську інтеграцію. До речі, показовим фактом є т. зв. «Кольорові революції»: «Рожева» («Революція троянд») 2003 року в Грузії, яка привела до влади реформатора М. Саакашвілі та «Помаранчева революція» 2004 року в Україні, яка ненадовго поклала край євразійському вектору тогочасної зовнішньої політики України.

Ліберальні реформи започаткували чи не нову сторінку в історії сучасної Грузії. Покращення міжнародного іміджу, активне надходження іноземних інвестицій, світові рейтинги з високими позитивними оцінками державних економічних і політичних досягнень Грузії дають підстави вважати, що обрана державою національна стратегія розвитку відповідала потребам громадян Грузії та почала приносити перші здобутки [2].

Можемо стверджувати, що сьогодні Україна по-справжньому бореться за свою незалежність та європейське майбутнє, натомість Грузія зробила це в 1990-і роки, та пізніше - у 2008 році, під час п'ятиденної російсько-грузинської війни. Грузини радо діляться досвідом та не хestують можливістю допомогти українцям вибороти та побудувати вільну, демократичну державу. Таким чином, останні два десятиліття республіки допомагають одна одній переважно на полі бою: у 1992-1993 рр. під час війни в Абхазії, з 2014 р. - на Сході України [5].

Саме російсько-грузинський збройний конфлікт 2008 року актуалізував питання сучасних векторів зовнішньої політики Грузії. За умов напружених відносин з РФ, відсутності політичного діалогу між двома державами інтеграція до європейського простору є пріоритетним вибором Грузії в збереженні суверенітету, забезпеченні економічної та політичної незалежності, сталого демократичного розвитку. Так,

положення Концепції національної безпеки Грузії 2011 року (остання редакція - 2013 р.) поруч із результатами всенародних референдумів останніх років, підкреслюють «непохитне бажання грузинських громадян» інтегруватися до європейських структур [3].

На тлі напруження відносин із Росією через її агресію проти України та анексію Криму ми бачимо, що Росія повторюється у своїх засобах і прагне не допустити зближення республіки пострадянського простору з європейською цивілізацією. Відмінність лише у методах ведення цієї боротьби, застосуванні т. зв. «гібридної війни» та надзвичайній пропаганді й дезінформуванню з боку країни-агресора.

Ще однією, ледь не найбільшою проблемою України, з якою свого часу боролася й Грузія, є корупція. Ні для кого не секрет, що Уряд Грузії доклав надзвичайних зусиль, аби максимально знизити її рівень в державі. Так, згідно зі звітом Transparency International Грузія у 2003 році входила до числа найбільш корумпованих країн світу: займала 124 місце серед 133 держав, зазначених у рейтингу, в той час як Україна перебувала на 106 сходинці. Згідно з відомостями 2015 року, Грузії відводиться 48 місце, натомість Україні - 130 [6]. Варто усвідомлювати, що лише наявність політичної волі владної верхівки гарантуватиме успіх операції. Успіх антикорупційних реформ в Грузії ґрунтується на ідеї створення ефективних державних інститутів, реформи державної адміністрації та забезпечення верховенства закону, які допомагають їй у досягненні рівня країн-членів ЄС.

Специфіка України і Грузії полягає в тому, що це т. зв. «порогові держави», які розташовуються на стику різних культурних просторів. Із одного боку, таке геостратегічне положення Києва і Тбілісі істотно підвищує їхній транзитний потенціал, а з іншого - загрожує суверенітету та територіальній цілісності. Проблема полягає в тому, що ані Україна, ані Грузія не можуть собі дозволити повністю перебувати лише в одному з просторів: європейському чи євразійському. Україна - територія, де Європа плавно переходить у Євразію і навпаки. Відповідно, основним завданням Києва є орієнтуватися на Європу, але міцно закріпитися в Євразії. У свою чергу, Грузія - це євразійський міст через Туреччину на Близький Схід. Можливо, правляча верхівка розуміє це, а тому Україна досі не розірвала дипломатичні відносини з Російською Федерацією, яку вона вважає країною-агресором. Натомість, Грузія пішла на такий крок відразу після «серпневої війни» 2008 р. І хоча окремі експерти стверджують про «перезавантаження російсько-грузинських відносин», наразі їхні теорії не підтверджені жодними практичними кроками.

Таким чином, щоб залишатися конкурентоспроможними та успішними, обидві держави повинні не лише мати уряди, які сповідуватимуть демократичні цінності та сучасне бачення успішного розвитку незалежної держави, але й покращувати іміджі обох країн на міжнародній арені, та в західних політичних й академічних колах. Насправді Україна у своєму розвитку проходить шлях, який раніше вже успішно освоїла Грузія. Відмінність між ними полягає в тому, що Грузія у декілька разів менша за Україну, відповідно, має меншу кількість населення і подолати наявні проблеми з метою наблизити державу до світлого європейського майбутнього простіше, ніж Україні. Проте, з іншого боку, завдяки сучасним подіям консолідована українська нація готова до змін та побудови нової, відмінної від попередньої, держави. За свою сумлінну працю грузини отримали від Європи безвізовий режим, який офіційно запрацював з 28 березня 2017 року [1].

Зараз на своє заохочення очікує й Україна. Зокрема, 6 квітня 2017 року у Європарламенті голосуватимуть за введення безвізового режиму для нашої країни [4]. Київ і Тбілісі, хоча і рухаються в різних геополітичних напрямках, пов'язані однією невидимою ниткою.

Література

1. Вступил в силу безвизовый режим Грузии с ЕС [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://zn.ua/WORLD/vstupil-v-silu-bezvizovyy-rezhim-gruzii-s-es-243619.html> - Название с экрана.
2. Грузия: уроки истории [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://wxw.vpkmedia.ru/articles/3298> - Название с экрана.
3. Концепция национальной безопасности Грузии [Электронный ресурс] - Режим доступа: http://embassy.mfa.gov.ge/index.php?lang_id=RUS&sec_id=15 - Название с экрана.
4. Туск: Безвиз для Грузии - хороший сигнал Украине [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://korrespondent.net/ukraine/politics/3833085-tusk-bezviz-dlia-hmzyu-khoroshyi-signal-ukrayne> - Название с экрана.
5. Уроки либеральных реформ в Грузии [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://www.forbes.ru/ekonomika-column/vlast/67978-uroki-liberalnyh-reform-v-gruzii> - Название с экрана.
6. Transparency International: Україна зайняла 130 місце у рейтингу сприйняття корупції [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://nv.ua/ukr/ukraine/events/transparency-international-ukrajina-zajnjala-130-mistse-u-rejtingu-sprijnjattja-koruptsiji-93576.html> - Назва з екрану.